

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การวิจัยนับเป็นกิจกรรมทางปัญญาที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบและมีแบบแผนเพื่อแก้ปัญหา (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2530) การวิจัยมีคุณประโยชน์ต่อมนุษยชาติหลายประการ นับตั้งแต่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่เป็นการเพิ่มพูนวิชาการให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆ กำหนดนโยบายและวางแผนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และประหยัด ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะของนักบริหารในการวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยทำให้นักบริหารและนักปฏิบัติการสามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และท้ายสุดก่อให้เกิดผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงเพื่อนำมาบริหารและพัฒนาการให้ดียิ่งขึ้น (จุมพล สวัสดิ์วิทยากร, 2520)

"โภชนาการ" เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศไทย เป็นรากฐานที่สำคัญของสุขภาพอนามัยของประชาชน ดังจะเห็นได้จากการจัดให้อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยในกลุ่มอายุต่าง ๆ เป็นจำนวนมากที่มีปัญหาทางอาหารและโภชนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเรื่องการขาดสารอาหาร รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาโภชนาการต่อการพัฒนาประเทศ จึงจัดอันดับเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ ของประเทศต่อไป ดังที่รัฐบาลได้บรรจุแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) และดำเนินการต่อมาจนถึงปัจจุบัน (สาคร ธานีรัตน์, 2529)

ปัจจุบันปัญหาทางด้านโภชนาการสามารถจัดแบ่งได้เป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ ปัญหา การขาดสารอาหาร การได้รับสารอาหารเกินความจำเป็น พิษภัยจากอาหาร และการปลอมปนใน อาหาร (ไพโรจน์ นิงสานนท์, 2530) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวิจัยในประเทศ จึงจะสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาโภชนาการให้แก่ประชาชน ส่วนรวมได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาจำนวนมากสนใจศึกษาวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย อาทิเช่น สถาบันวิจัยโภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การวิจัยทางด้านโภชนาการ จึงทวีความสำคัญมากขึ้น

มหาวิทยาลัยมหิดลในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาวิทยาการรวมทั้งเทคโนโลยีของสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและครบวงจร เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนชี้แนะการพัฒนาและการแก้ปัญหา ที่สำคัญของชาติ มาตรการที่จะสนับสนุนนโยบายดังกล่าว คือ สนับสนุนการวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาของประเทศ สนับสนุนให้มีทิศทางการวิจัย และการนำผลการวิจัยในสาขาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือการเขียนผลงานวิจัยและ เผยแพร่ความรู้หรือผลงานวิจัย ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นจนถึงระดับนานาชาติ เสริมสร้างขีดความสามารถในการวิจัยของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัย เป็นต้น และมีนโยบายที่จะเสริมสร้างและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการศึกษาต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ เพื่อเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532)

ปัญหาทางด้านโภชนาการจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการวิจัย เพื่อนำผลของการวิจัย ไปแก้ปัญหาโภชนาการของประเทศ ในแผนงานพัฒนาการศึกษาระดับ อุดมศึกษาในแผนพัฒนาระยะที่ 6 (2530-2534) ของสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ความสำคัญแก่แผนงานวิจัย โดยจัดให้มีโครงการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาสำคัญของ ประเทศ การวิจัยคุณค่าทางโภชนาการของสารอาหารชนิดต่าง ๆ ความต้องการสารอาหารของ บุคคลในวัยต่าง ๆ พิษภัยที่เกิดจากการปนเปื้อนของสิ่งเป็นพิษต่าง ๆ ในอาหาร การเก็บและ ถนอมอาหารเพื่อประโยชน์ในการใช้บริโภคในสภาวะต่าง ๆ เป็นต้น ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ สามารถนำไปแก้ปัญหาโภชนาการของประเทศได้ อีกทั้งสามารถพัฒนาต่อไปให้เหมาะสมกับ

สภาวะการณ์ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาคณาจารย์ของประชากร ในระยะยาวให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นและต้องกระทำอย่างเร่งด่วนในปัจจุบัน (สถาบันวิจัยโภชนาการ, 2528)

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้ใน สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการที่รุดหน้าไป อย่างไม่หยุดยั้ง รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อรองรับสภาวะเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต การพัฒนาวิชาการ ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นแนวคิดการจัดการศึกษาของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 (2533-2539) ที่มุ่งบุกเบิกค้นคว้า ถ่ายทอด แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์จากความรู้ให้ครบวงจรเพื่อมุ่งไปสู่มหาวิทยาลัยวิจัยนั้น และในความ หลากหลายของสาขาวิชาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยได้มีเกณฑ์การพิจารณาเลือกสาขา บางเฉพาะสาขาที่ควรได้รับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษตามความจำเป็น เพื่อการพึ่งพาตนเองใน อนาคต หรือสนองความจำเป็นตามการเปลี่ยนแปลงของประเทศ เช่น สาขาปิโตรเลียมและ ปิโตรเคมี สาขาวัสดุศาสตร์ เทคโนโลยีข้อมูลและสารสนเทศ เทคโนโลยีทางอาหาร เป็นต้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533)

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ถูกกำหนดให้เป็นกุญแจสำคัญสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัย ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่สมบูรณ์ในอนาคต โดยจะทำให้กระบวนการสร้างผลผลิตทั้งในส่วน การผลิตทรัพยากรมนุษย์ของสังคม และการผลิตองค์ความรู้ใหม่เป็นกิจกรรมเดียวกันโดยตลอด ซึ่ง ในกรณีนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวข้องบางประการ คือ การปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงการสอน และการปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ห้องปฏิบัติการ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533)

จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่น ๆ (2529) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่พบในการวิจัย ขณะนี้คือ การที่นักวิจัยมีความรู้ไม่กว้างขวางและลึกซึ้งพอที่จะกำหนดปัญหาที่ควรวิจัย หัวข้อวิจัยจึงมักขาดความคิดริเริ่มหรือความคิดแหวกแนวที่น่าสนใจ เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาที่ควร วิจัยแล้ว นักวิจัยก็มักขาดการศึกษารายงานผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผู้ได้ศึกษาไว้แล้ว ทั้งในประเทศ และระดับสากล ทำให้ขาดความลึกซึ้ง เกิดความซ้ำซ้อนที่ไม่เหมาะสม และเมื่อทำการวิจัยได้ผลแล้ว ก็จำเป็นต้องวิเคราะห์วิจารณ์เปรียบเทียบกับที่เคยมีผู้อื่นศึกษาไว้ หากขาดไปการแปลผลก็

อาจผิดพลาดหรือแคบไป ทำให้ไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นข้อความรู้ใหม่เท่าที่ควร

จากปัญหาที่เกิดในการวิจัย ห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูล จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ในการจัดหา จัดเก็บสารนิเทศอย่างเป็นระบบ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์และนักวิจัยส่วนใหญ่ มีการวิเคราะห์เอกสารทั้งวารสารและหนังสือใหม่ตามหัวข้อวิชาการต่าง ๆ แล้วแจ้งให้อาจารย์และนักวิจัยได้ทราบ การที่ห้องสมุดจัดบริการส่งเสริมให้อาจารย์และนักวิจัยสามารถติดตามข้อมูลใหม่ ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น บทบาทและความสำคัญของบรรณารักษ์จะมีมากขึ้น โดยร่วมกับอาจารย์และนักวิจัยในการวิเคราะห์และกลั่นกรองข้อมูลใหม่ เพื่อจัดทำเป็น เอกสารสถานภาพความรู้ในปัจจุบันแต่ละระดับ เพื่อให้ความรู้ได้กระจายออกไปในวงกว้าง (จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่นๆ, 2529)

ปัจจุบันห้องสมุดมีบริการอย่างหนึ่งเรียกว่า บริการช่วยการวิจัย (Research Services) เป็นบริการที่จัดโดยงานบริการสารสนเทศ โดยการช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาและค้นคว้าวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา ติดตาม และรวบรวมข่าวสารข้อเท็จจริงจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาจัดเก็บอย่างมีระเบียบ ตลอดจนจัดทำคู่มือเพื่อให้ความสะดวกในการค้นคว้าวิจัย (กรรณิการ์ สุธรรมเมธา, 2524)

Grover และ Hale (1988) พบว่า บทบาทของบรรณารักษ์ที่ช่วยในการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยยังไม่เด่นเท่าใดนัก บรรณารักษ์จะมีบทบาทช่วยในการวิจัยของอาจารย์ได้มากก็ต่อเมื่อบรรณารักษ์มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักวิจัย เข้าใจถึงกระบวนการถ่ายทอดสารสนเทศในงานวิจัย สามารถคาดการณ์ถึงความสนใจของนักวิจัย และที่สำคัญคือ ต้องเข้าใจรูปแบบการวิจัยใหม่หาวิทยาลัยที่เกิดจากช่างงานของอาจารย์หรือนักวิจัยที่มีความสนใจในการวิจัยร่วมกัน (invisible college) ที่มาพบปะพูดคุยกันทางวิชาการ ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ขึ้น ถ้าบรรณารักษ์สามารถเข้าไปเป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มนักวิจัย บรรณารักษ์สามารถเป็นตัวกลางทางวิชาการระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ ทำให้รู้ถึงความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และสามารถให้บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัยได้ตรงตามความต้องการของสมาชิกในกลุ่มวิจัยแต่ละคน ได้มากขึ้น หรือในกรณีที่ห้องสมุดไม่มีสารนิเทศที่ผู้ใช้ต้องการ บรรณารักษ์ก็สามารถชี้แนะหรือติดตามสารนิเทศที่ผู้ใช้ต้องการจากแหล่งอื่นมาบริการได้ (กองบรรณธิการงานบทความ, 2531)

Thibodeau (1983) ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์สุขภาพและบริหารงานวิจัยแห่งโรงพยาบาลแม่และเด็กของโรด ไอส์แลนด์ ได้กล่าวถึงบทบาทของบรรณารักษ์ในการวิจัยเพิ่มเติมอีกว่าบรรณารักษ์ไม่เพียงแต่จัดหาสารนิเทศเท่านั้น ควรจะเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับ

โครงการวิจัยให้แก่นักวิจัย หาข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบ นโยบายการวิจัยต่างๆ ของรัฐบาล ตลอดจนให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าตามที่นักวิจัยต้องการ กล่าวโดยสรุป บรรณารักษ์ควรมีบทบาทในการเตรียมข้อมูลเพื่อส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

Abbott และ Kaser (1956) ได้สรุปให้เห็นบทบาทของบรรณารักษ์ในการช่วยเหลือการวิจัยว่า ไม่ได้เป็นเพียงการรวบรวมบรรณานุกรมให้อาจารย์และนักวิจัยเท่านั้น แต่ยังทำสาระสิ่งเขปตรรษนี้จากสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ค้นหา รวบรวม และจัดการข้อมูล ติดต่อกับห้องสมุดวิจัยอื่น ๆ กล่าวสั้น ๆ คือ ปฏิบัติทุก ๆ อย่างที่มีประโยชน์ต่ออาจารย์และนักวิจัย ยกเว้นการแปลความหมายข้อมูล

ห้องสมุดและบรรณารักษ์ผู้ให้บริการสารนิเทศจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับการวิจัย งานห้องสมุดเป็นงานที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการวิจัย และผลงานวิจัยที่ได้ก็เสริมสร้างงานห้องสมุดให้ดำเนินต่อไป บรรณารักษ์บริการสารนิเทศในฐานะผู้ช่วยเสริมในการวิจัย จึงจำเป็นต้องมีบทบาทและให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์และนักวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ
2. บทบาทที่ควรปฏิบัติของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการวิจัยตามความคาดหวังของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

สมมติฐาน

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการเกี่ยวข้องกับขั้นเตรียมการวิจัยเป็นหลัก
2. อาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการคาดหวังให้บรรณารักษ์บริการสารนิเทศมีบทบาทช่วยในการวิจัยมากกว่าที่เป็นอยู่

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

- ตัวแปรตาม คือ - บทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศในการช่วย
การวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ
- บทบาทที่ควรปฏิบัติตามความคาดหวังของอาจารย์และนักวิจัยทาง
ด้านอาหารและโภชนาการต่อการช่วยการวิจัยทางด้านอาหารและ
โภชนาการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ศึกษากับอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการใน
สถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ทำการสอนหรือวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ
โดยตรง รวมทั้งสิ้น 180 คน สถาบันดังกล่าวได้แก่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>สถาบันที่ทำการสอนหรือวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการโดยตรง</u>		<u>จำนวน</u>
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ภ.อาหารเคมี คณะเภสัชศาสตร์	5
	ภ.เทคโนโลยีทางอาหาร คณะวิทยาศาสตร์	14
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ภ.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร	14
	คณะอุตสาหกรรมเกษตร	
	สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร	40
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ภ.เทคโนโลยีอาหาร คณะเทคโนโลยี	8
	ภ.โภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์	6
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ภ.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร	13
	คณะเกษตรศาสตร์	
5. มหาวิทยาลัยมหิดล	ภ.อาหารเคมี คณะเภสัชศาสตร์	5
	ภ.โภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์	18
	ภ.โภชนศาสตร์ เขตร้อนและวิทยาศาสตร์อาหาร	8
	คณะเวชศาสตร์เขตร้อน	
	ศูนย์วิจัย คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี	25
	สถาบันวิจัยโภชนาการ	24
	<u>รวมทั้งสิ้น</u>	<u>180</u>

2. ทำการศึกษาเกี่ยวกับบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานบริการสารนิเทศที่ให้บริการช่วยการค้นคว้าวิจัยแก่อาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการในห้องสมุดคณะของสถาบันการศึกษาดังกล่าวข้างต้น และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่มุ่งศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการทำวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ และความคาดหวังของอาจารย์และนักวิจัยต่อบทบาทที่ควรปฏิบัติของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศที่ช่วยในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมี 2 แบบ คือ

1.1 แบบสอบถาม สำหรับอาจารย์และนักวิจัยที่ทำการสอนหรือวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการในสถาบันการศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย รายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้คือ

- รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดว่าควรปฏิบัติของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการทำวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

1.2 แบบสัมภาษณ์ สำหรับบรรณารักษ์บริการสารนิเทศ มีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้คือ

- รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- บทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศต่อการทำวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

2. ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักวิจัยและเจ้าหน้าที่วิจัยของสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 คน และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับบรรณารักษ์ที่ให้บริการสารนิเทศของห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล แห่งละ 1 คน และทดสอบกับบรรณารักษ์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อเตรียมฉบับสมบูรณ์

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหาร และโภชนาการในสถาบันการศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ทำการสอนหรือวิจัยทางด้านอาหาร และโภชนาการโดยตรง และสัมภาษณ์บรรณารักษ์บริการสารนิเทศที่ให้บริการช่วยการวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการในสถาบันดังกล่าว การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งการติดต่อด้วยตัวเอง โดยตรง และการส่งคืนทางไปรษณีย์ ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน

5. ทำการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานโดยการใช้

- ค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการและบรรณารักษ์บริการสารนิเทศ

- ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือ \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) สำหรับการวัดอันดับความสำคัญของบทบาทที่ควรปฏิบัติของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศในการช่วยวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

- ค่า ที-เทส (t-test) สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการช่วยการวิจัยตามทัศนะของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการกับบรรณารักษ์บริการสารนิเทศ และใช้สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรปฏิบัติในการช่วยการวิจัยตามทัศนะของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7. รายงานผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทของบรรณารักษ์บริการสารนิเทศที่ช่วยในการวิจัยและความคาดหวังของอาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ

2. เป็นแนวทางให้บรรณารักษ์บริการสารนิเทศได้ปรับบทบาทของตนเองและบริการของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องตรงกับความคาดหวังของอาจารย์และนักวิจัยเพิ่มมากขึ้น

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทที่อาจารย์และนักวิจัยทางด้านอาหารและโภชนาการ อยากรับบริการบริการสาธารณสุขปฏิบัติตามสภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการช่วยวิจัย

บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง บทบาทที่บรรณารักษ์บริการสาธารณสุขได้ปฏิบัติจริง ตามสภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการช่วยวิจัย ตามทัศนะของอาจารย์และนักวิจัยทางด้าน อาหารและโภชนาการ และบรรณารักษ์บริการสาธารณสุข

บริการสาธารณสุขต่อการวิจัย หมายถึง บริการที่จัดโดยงานบริการสาธารณสุข โดยการ ช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาและค้นคว้าวิจัยอยู่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ขั้นเตรียมการวิจัย ขั้นดำเนินการวิจัย ตลอดจนจนถึงขั้นเผยแพร่ผลงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการ จัดหาติดตามและรวบรวมข่าวสาร ข้อเท็จจริงจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาจัดเก็บอย่างมีระเบียบ ตลอดจนจัดทำเครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าวิจัย

อาหาร หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์นำมาบริโภคเป็นแหล่งต้นตอของสารอาหารต่าง ๆ ที่ร่างกาย ไม่สามารถสังเคราะห์ขึ้นมาได้เอง อาหารที่มีมนุษย์บริโภคจะมีประโยชน์และโทษแตกต่างกันออกไป การศึกษาเกี่ยวกับอาหารจึงครอบคลุมถึง การวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับอาหาร อันได้แก่ ชีวเคมีทางอาหาร จุลชีววิทยาทางอาหาร นิหวิทยาทางอาหาร เทคโนโลยีทางอาหาร ฯลฯ เป็นต้น

โภชนาการ หมายถึง อาหารที่เข้าสู่ร่างกายคนแล้วร่างกายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านการเจริญเติบโต การค้าจุน และการซ่อมแซมส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การศึกษาทางโภชนาการ ครอบคลุมถึงโภชนาการทางคลินิก โภชนาการชุมชน ระบาดวิทยาทางโภชนาการ การเผยแพร่ และสื่อสารทางโภชนาการ ฯลฯ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย